

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 480/2011-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosti JUDr. R. K., B., zastúpeného advokátom doc. JUDr. B. F., PhD., B., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 1593/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 14849/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 2689/2008 a jeho uznesením z 5. augusta 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 3773/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 12164/2008 a jeho uznesením z 5. augusta 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 14715/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 4442/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 8880/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 3710/2008 a jeho uznesením z 5. augusta 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 2719/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 10763/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 3352/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 2709/2008 a jeho uznesením z 27. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 3509/2008 a jeho uznesením z 27. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn.

31 Er 3772/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 1592/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 545/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 4405/2008 a jeho uznesením z 27. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 13763/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 462/2008 a jeho uznesením z 5. augusta 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 550/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 1306/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011 a v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 32/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011 (spolu ďalej len „napadnuté rozhodnutia“) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti JUDr. R. K. o d m i e t a ako podané zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 5. októbra 2011 doručené sťažnosti JUDr. R. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorými namietal porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 1593/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 14849/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 2689/2008 a jeho uznesením z 5. augusta 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 3773/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 12164/2008 a jeho uznesením z 5. augusta 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 14715/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 4442/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod

sp. zn. 15 Er 8880/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 3710/2008 a jeho uznesením z 5. augusta 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 2719/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 10763/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 3352/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 2709/2008 a jeho uznesením z 27. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 3509/2008 a jeho uznesením z 27. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 3772/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 1592/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 545/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 4405/2008 a jeho uznesením z 27. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Er 13763/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 462/2008 a jeho uznesením z 5. augusta 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 550/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011, v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 1306/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011 a v konaní vedenom pod sp. zn. 31 Er 32/2008 a jeho uznesením z 25. júla 2011 (spolu ďalej len „napadnuté rozhodnutia“).

S prihliadnutím na obsah sťažností a z neho vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť, ako aj na totožnosť v osobe sťažovateľa a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 480/2011-17 z 20. októbra 2011 v záujme hospodárnosti konania spojil veci sťažovateľa na spoločné konanie.

Z obsahu sťažností a ich príloh vyplynulo, že sťažovateľ od 6. júna 2007 začal vykonávať exekučnú činnosť ako exekútor podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), a to aj pre obchodnú spoločnosť P., s. r. o., B. (ďalej len „oprávnená“), s ktorou bol v pracovnom pomere do 5. júna 2007. V označených exekučných konaniach oprávnená doručila okresnému súdu návrh na zmenu súdneho exekútora, ktorým žiadala poveriť vykonávaním exekúcie sťažovateľa. Okresný súd napadnutými rozhodnutiami zamietol návrh oprávnenej na zmenu súdneho exekútora

s odôvodnením, že súdny exekútor navrhnutý oprávnenou (sťažovateľ) je jej bývalým zamestnancom, čo je okolnosť vylučujúca sťažovateľa z vykonávania exekúcie. V napadnutých rozhodnutiach sa okresný súd odvolával na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 322/2010 z 13. apríla 2011, ktorým bolo rozhodnuté o ústavnej sťažnosti týkajúcej sa exekučnej veci vedenej sťažovateľom ako súdnym exekútorom a ktorým je okresný súd podľa § 135 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku viazaný.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd napadnutými rozhodnutiami porušil jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, základné právo vlastniť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy, právo na pokojné užívanie majetku zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu a zákaz diskriminácie ustanovený v čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru, k čomu bližšie uviedol:

«... postupom Okresného súdu Pezinok... došlo v rámci práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces k porušeniu zásady „rovnosti zbraní“, zásady kontradiktórnosti súdneho konania, práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a práva na rozhodovanie podľa relevantnej právnej normy...

Tvrdíme, že „preventívne“ vylúčenie sťažovateľa z výkonu exekúcie nie je možné, pretože takéto rozhodnutie nemá oporu v Exekučnom poriadku. S poukazom na ust. §36 ods.2 veta druhá Exekučného poriadku je možné z výkonu exekúcie vylúčiť iba toho exekútora, ktorý reálne exekúciu vykonáva a to na základe poverenia udeleného súdom. Vylúčenie exekútora z výkonu exekúcie „mlčky“ bez toho, aby tento exekútor vôbec disponoval poverením na výkon exekúcie, nie je legálne. ... Navyše, o vylúčení exekútora z výkonu exekúcie musí byť súdom rozhodnuté samostatným uznesením, resp. samostatným výrokom obsiahnutým v uznesení súdu tak, ako to predpokladá ust. §30 ods.7 veta druhá Exekučného poriadku...

V danom prípade okresný súd bez existencie návrhu na vylúčenie exekútora z výkonu exekúcie (bez existencie námietky zaujatosti), bez toho aby akokoľvek vypočul sťažovateľa ako súdneho exekútora, ktorého možno považovať za stranu sporu, de facto rozhodol o jeho vylúčení z vykonávania exekúcie vedenej pre pohľadávky spoločnosti P., s.r.o. Sťažovateľ namieta, že nemal možnosť reagovať na akékoľvek tvrdenia a dôkazy, ktoré boli podkladom

pre rozhodnutie súdu o jeho právnom postavení. Sťažovateľ nemal možnosť ovplyvniť prípravu obsahu rozhodnutia všeobecného súdu, pritom však dané rozhodnutie výrazným spôsobom ovplyvnilo jeho právne postavenie. ...

Napadnuté rozhodnutie tohto súdu v praxi objektívne vyvolalo také účinky, že sťažovateľ bol zbavený vlastníctva značnej majetkovej hodnoty a taktiež došlo k zmareniu jeho legitímneho očakávania, že ak bude postupovať podľa záväzných právnych noriem a usmernení exekučného súdu, realizácia úkonov pri výkone exekučnej činnosti bude generovať jeho finančnú odmenu. ...

Sťažovateľ, aj keď výkon a ochrana jeho práva na spravodlivý súdny proces mala byť rovnaká, mal v konaní pred všeobecným súdom výrazne nevýhodné postavenie a bolo s ním zaobchádzané odlišne. Sťažovateľ však bol, a to najmä vzhľadom k faktu, že všeobecný súd rozhodoval o jeho práve vykonať exekúciu a toto rozhodnutie výrazne ovplyvnilo jeho právne postavenie, stranou konania rovnako ako povinný. ...

V prípade výkonu a ochrany práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku všeobecný súd svojim rozhodnutím postavil sťažovateľa pri realizácii podnikania na trhu s exekučnými službami do pozície, ktorá je veľmi nevýhodná a diferentne odlišná od pozície ostatných súdnych exekútorov.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby sťažnostiam vyhovel a nálezom vyslovil porušenie ním označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu postupom okresného súdu v označených konaniach a jeho napadnutými rozhodnutiami, napadnuté uznesenia okresného súdu zrušil, veci vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažností je namietané porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a čl. 12 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v označených konaniach a jeho napadnutými rozhodnutiami, ktorými okresný súd zamietol návrh oprávnenej na zmenu súdneho exekútora z dôvodu zaujatosti navrhovaného súdneho exekútora voči oprávnenej, čo je okolnosť vylučujúca sťažovateľa z vykonávania exekúcie podľa § 30 ods. 1 Exekučného poriadku.

Ústavný súd sa najskôr zaoberal otázkou, či sú naplnené predpoklady meritórneho prejednávania ústavnej sťažnosti (§ 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde), a dospel k záveru, že ju podala osoba zjavne neoprávnená podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Uvedené ustanovenie v záujme racionality a efektivity konania pred ústavným súdom dáva tomuto súdu kompetenciu posúdiť „prijateľnosť“ návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom, pričom ide o špecifickú a relatívne samostatnú časť konania, ktorá ešte nemá charakter kontradiktórneho konania, keď ústavný súd môže

obvykle rozhodnúť bez ďalšieho, len na základe obsahu napadnutých rozhodnutí orgánov verejnej moci a údajov obsiahnutých v samotnej sťažnosti.

O návrhu podanom zjavne neoprávnenou osobou možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov. Za návrh podaný niekým zjavne neoprávneným preto možno považovať návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 26/06).

Súdny exekútor má pri výkone exekučnej činnosti postavenie verejného činiteľa. Tento status mu priznáva Exekučný poriadok, ktorý v ustanovení § 2 ods. 1 ustanovuje, že exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Podľa ustanovenia § 5 Exekučného poriadku má exekútor pri výkone exekučnej činnosti, vykonávanie ktorej je výkonom verejnej moci, postavenie verejného činiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právnou úpravou v Exekučnom poriadku preniesol štát časť výkonu svojej moci – špecificky moci súdnej, ktorej súčasťou je aj konanie vykonávacie – na súdnych exekútorov. Nimi sú síce fyzické osoby, avšak táto skutočnosť má význam len právne technicky či organizačne inštitucionálny. Z hľadiska funkcionálneho vykonávajú tieto osoby štátnu moc, resp. moc súdnu. Preto ak súdny exekútor vykonáva funkcie, ktoré by inak bol povinný vykonávať štát, resp. súd, je pri výkone zverenej štátnej moci povinný dbať a rešpektovať základné práva tých osôb, vo vzťahu ku ktorým prenesenú štátnu moc vykonáva; rovnako tak pre tieto osoby musí platiť rovnaký štandard ochrany ich základných práv ako v konaní pred súdmi.

Podľa § 37 ods. 1 Exekučného poriadku účastníkmi konania sú oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva tento zákon. Ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor.

Z citovanej definície účastníkov exekučného konania vyplýva, že poverený súdny exekútor je účastníkom konania len vtedy, ak exekučný súd rozhoduje o trovách exekúcie. Exekútor, ktorý nebol poverený vykonaním exekúcie, nemôže byť za žiadnych okolností účastníkom exekučného konania, a to ani v prípade, ak exekučný súd rozhoduje o návrhu oprávneného na zmenu exekútora.

Z uvedeného vyplýva, že súdny exekútor nemá aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti ústavnému súdu proti rozhodnutiu, ktorým exekučný súd zamietol návrh oprávneného na zmenu exekútora z dôvodu zaujatosti navrhovaného súdneho exekútora voči oprávnenej, teda vzhľadom na okolnosť vylučujúcu navrhovaného exekútora z vykonávania exekúcie podľa § 30 ods. 1 Exekučného poriadku. V takomto prípade je súdny exekútor objektom rozhodovania a sám ako súčasť súdnej moci nie je nositeľom žiadnych základných práv, a to ani v záujme ochrany účastníka exekučného konania (oprávneného).

Pri predbežnom prerokovaní sťažností ústavný súd nepochybne zistil, že sťažovateľ nemal v namietaných konaniach pred okresným súdom, výsledkom ktorých sú namietané rozhodnutia, postavenie účastníka konania, a teda nie je oprávnenou osobou na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 113/02, I. ÚS 343/09, II. ÚS 245/2011).

Keďže porušenie označených práv v namietaných konaniach pred ústavným súdom namietala osoba odlišná od účastníka týchto súdnych konaní, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností tieto odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podané zjavne neoprávnenou osobou.

Vzhľadom na odmietnutie sťažností sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v sťažnostiach nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2011